

**Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
ННІ «Академія мистецтва ім. С.С. Прокоф'єва»
Кафедра музичного мистецтва**

	<p><u>СИЛАБУС КУРСУ</u> «Сольфеджіо»</p> <p>Освітній ступінь: бакалавр Галузь знань: 02 Культура і мистецтво Спеціальність: 025 Музичне мистецтво Освітньо-професійна програма: Музичне мистецтво. Вокал; Музичне мистецтво. Інструментальне виконавство Кількість кредитів: 4, 0 Рік підготовки, сем.: I курс (1, 2 семестри) Компонент освітньої програми: обов'язкова Дні занять: згідно розкладу Мова викладання: державна</p>
Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по-батькові	Марченко Валерій Віталійович
Контакти	067 9922289
Робоче місце:	ННІ «Академія мистецтва ім. С. Прокоф'єва» ТНУ
Кафедра	кафедра музичного мистецтва
Посада	доцент
Презентація викладача	
<p>МАРЧЕНКО ВАЛЕРІЙ ВІТАЛІЙОВИЧ Заслужений діяч мистецтв України, доктор філософії, доцент, кандидат мистецтвознавства, композитор, аранжувальник. Член національної спілки театральних діячів України і член національної Всеукраїнської музичної спілки. Лауреат багатьох міжнародних музичних фестивалів. Творчий директор Молодіжного фестивалю мистецтв «Музична толока», директор фестивалю «Партнерське музикування» між містами побратимами, директор Всеукраїнських конкурсів «Бурштинові нотки», «Я люблю Україну», Міжнародного фестивалю «Музичний Регенсбург». Член міжнародного журі Дитячого фестивалю мистецтв «Літня магія» та «Ми – XXI сторіччя» (Албена, Болгарія), член міжнародного журі фестивалю дитячої і молодіжної пісні «Ноти приязні» (Хайновка, Польща), постійний член журі дитячого конкурсу естрадної пісні «Володимир» у Володимирі-Волинському. Визнаний переможцем відкритого рейтингу популярності міста Рівне «Гордість міста» як кращий композитор та аранжувальник (2003), як кращий дитячий композитор у м. Львові (2007 р.), нагороджений відзнаками обласної ради та міськвиконкому, грамотою 43-го президента США Біла Клінтона. В авторському доробку: симфонічні та камерні твори, дитяча опера «Алі Баба і 40 розбійників», мюзикл «Коза-Дерева» (за мотивами опери М. Лисенка), музика до 17 вистав, до 6 фільмів, камерні твори, більше 300 пісень.</p>	

--

Презентація курсу

Дана програма є частиною професійної мистецької підготовки студентів, що передбачає набуття і розвиток слухових навичок, необхідних для діяльності майбутнього спеціаліста. В результаті вивчення даного предмету студент повинен набути професійні навички читки з листа, виконання музичного твору після його прослуховування, а також запису твору, слухового аналізу гармонічної, тембрової, ритмічної структур даного твору, які в подальшому дозволили би йому орієнтуватися в музичній тканині нових творів, власне творів, що вивчаються по спеціальності.

Опис курсу

Навчальна дисципліна «Сольфеджіо» складається з двох змістових модулів:

Модуль I. Музична фонетика та нотна графіка

Тема 1. Музичний звук. Властивості: висота, тривалість, гучність, тембр. Музична система. Діапазон. Регістри. Запис звуків основних шаблів. Знаки альтерації. Музичний стрій.

Тема 2. . Нотне письмо. Історія нотації. Ноти. Паузи. Знаки збільшення тривалостей. Ключі. Знаки спрощення та скорочення нотного письма. Темп. Динаміка. Нове у нотації.

Тема 3. Інтервали. Прості і складені інтервали. Виклад інтервалів. Консонанси та дисонанси. Обернення інтервалів.

Тема 4. Акорди. Акорди терцової побудови: тризвуки, септакорди. Обернення акордів терцової побудови. Акорди складної не терцової побудови.

Модуль II. Музична морфологія.

Тема 1. Метр. Ритм. Розмір. Прості та складні метри. Затакт. Змінні розміри. Диригентські схеми. Синкопа. Поліметрія. Акцент.

Тема 2. Ритмічні малюнки. Особливі види поділу тривалостей. Прості та складні розміри. Групування тривалостей.

Тема 3. Лад і тональність. Ладовий звукоряд. Тональність. Гама. Інтервали та акорди в ладу.

Тема 4. Ладно-гармонічна система. Ладові функції. Мажоро-мінорна система. Тональності мажоро-мінорної системи. Транспозиція. Системи тональностей. Хроматика. Штучні звукоряди. Монодичні ладові системи. Натуральні семи шаблеві лади. Лади української музики.

Мета навчання

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій;

ПРН 11. Демонструвати музично-теоретичні, культурноісторичні знання з музичного мистецтва;

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;

ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурноісторичні знання з музичного мистецтва.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр	та	назва	Результати навчання
------	----	-------	---------------------

компетентності	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 15	ПРН 11
ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 12	ПРН 11	ПРН 15	ПРН 8
ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 12	ПРН 11	ПРН 15	ПРН 8
ЗК 12. Здатність працювати автономно.	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 15	ПРН 11

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)				
ФК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.	ПРН 8	ПРН 12	ПРН 15	ПРН 8
ФК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	ПРН 8	ПРН 12	ПРН 15	ПРН 15
ФК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності. музично-теоретичних систем та концепцій.	ПРН 8	ПРН 12	ПРН 15	ПРН 8

Обсяг курсу

Види навчальних занять	Кількість годин (кредитів)	Форми поточного та підсумкового контролю	
Практичні заняття	40	публічний виступ на практичному занятті; експрес-опитування.	
Самостійна робота	80	опрацювання лекційного матеріалу, робота з навчальною літературою; підготовка до тестувань за лекційним	
Всього	120 годин (4 креди)		

Організація навчання

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
		лек.	прак.	сем.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль I. Музична фонетика та нотна графіка					
Тема 1. Музичний звук. Властивості: висота, тривалість, гучність, тембр. Музична система. Діапазон. Регістри. Запис звуків основних щаблів. Знаки альтерації. Музичний стрій.			5		10
Тема 2. . Нотне письмо. Історія нотації. Ноти. Паузи. Знаки збільшення тривалостей. Ключі. Знаки спрощення та скорочення нотного письма. Темп. Динаміка. Нове у нотації.			5		10
Тема 3. Інтервали. Прості і складені інтервали. Виклад інтервалів. Консонанси та дисонанси. Обернення інтервалів.			5		10
Тема 4. Акорди. Акорди терцової побудови: тризвуки, септакорди. Обернення акордів терцової побудови. Акорди складної не терцової побудови.			5		10
Модуль II. Музична морфологія.					
Тема 1. Метр. Ритм. Розмір. Прості та складні метри. Затакт. Змінні розміри. Диригентські схеми. Синкопа. Поліметрія. Акцент.			5		10
Тема 2. Ритмічні малюнки. Особливі види поділу тривалостей. Прості та складні розміри. Групування тривалостей.			5		10

Тема 3. Лад і тональність. Ладовий звукоряд. Тональність. Гама. Інтервали та акорди в ладу.			5		10
Тема 4. Лад-гармонічна система. Ладові функції. Мажоро-мінорна система. Тональності мажоро-мінорної системи. Транспозиція. Системи тональностей. Хроматика. Штучні звукоряди. Монодичні ладові системи. Натуральні семи шаблеві лади. Лади української музики.			5		10
Усього годин	120		40		80

Організація самостійної роботи студентів

Тематика для практичних завдань та самостійної роботи

Тема 1. Б а р о к о: модальна гармонія, гетерофонія, гомофонія.

Тема 2. В і д е н с ь к и й к л а с и ц и з м: функціональна система класичного мажора та мінора (XVIII –XIX ст.), гомофонія, акордика, мелодика, жанри, фактура.

Тема 3. Р о м а н т и з м: функціональна система мажоро-мінора (модально-тональні гармонічні явища; акордика, мелодика, жанри, фактура).

Тема 4. З а х і д н о є в р о п е й с ь к а м у з и к а Х Х ст. Хроматична тональність. Полімодальна гармонія. Техніка інтервальних груп.

Тема 5. У к р а ї н с ь к а м у з и к а Х Х ст.. Полімодальна хроматична гармонія. Моно- і поліакордика різноманітних побудов. Мелодика, жанри, фактура.

Тема 6. П о п у л я р н а м у з и к а Х Х ст.. Хроматична гармонія. Моно- і поліакордика різноманітних побудов. Мелодика, жанри, фактура.

Тема 7. Д ж а з о в і с т а н д а р т и . Гомофонія, акордика, мелодика, жанри, фактура.

Тема 8. С л у х о в и й а н а л і з . І н т о н а ц і й н і в п р а в и .

Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання: оцінюється за 100-бальною шкалою. Робота здобувача впродовж семестру/екзамен - 73/27

	Види робіт здобувача	Оцінка
1.	Контроль на практичних заняттях: читка з листа, інтонаційні вправи (1 бал за тему, 8 тем).	0-8
2.	Написання диктанту. Слуховий аналіз (ПЗ: 0-2балів за тему, 8 тем).	0-16

3.	Самостійне виконання завдань на сайті дистанційної освіти: - індивідуальне завдання № 1 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 2 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 3 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 4 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 5 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 6 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 7 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 8 (0-3 бали);	0-24
5.	Виконання завдань.	0-52
	Всього	0-100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою закладу освіти / Institutional grade	За національною шкалою / According to the national grade	Шкала ЄКТС / ECTS grade	
		Оцінка / Grade name	Визначення / Evaluation criteria
90–100	Відмінно / Excellent	A	<i>відмінно</i> – відмінні знання з охопленням додаткового матеріалу, виявлення високого рівня компетенції / <i>excellent</i> - excellent knowledge including the knowledge of supplementary material, be able to demonstrate a high competence level
80–89	Добре / Good	B	<i>дуже добре</i> – вище середнього рівня з кількома несуттєвими помилками / <i>very good</i> - above average with some minor errors
75–79		C	<i>добре</i> – в цілому правильно з незначною кількістю помилок / <i>good</i> - correct in general though may make a few errors
66–74	Задовільно / Satisfactory	D	<i>задовільно</i> – непогано, але зі значною кількістю недоліків / <i>good enough</i> - not bad but with numerous errors
60–65		E	<i>достатньо</i> – виконання задовольняє мінімальні критерії / <i>passing grade</i> - meets minimum criteria
30–59	Незадовільно з можливістю повторного складання / Fail, retake is allowed	FX	<i>незадовільно</i> – потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки / <i>failure</i> - mandatory extra work is required to get a passing grade

0–29	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом / Fail, refresher course is mandatory	F	незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу / total failure - further hard work is required with compulsory refresher course
------	---	---	--

Умови допуску до підсумкового контролю з «Сольфеджіо»:

1. Участь в обговоренні практичних питань або їх відпрацювання;
2. Самостійне виконання практичних завдань через систему дистанційного навчання;
3. Публічний виступ на практичних заняттях або їх відпрацювання;
4. Роботу здобувача освіти впродовж семестру оцінено не менше, ніж на 37 балів.

Критерії оцінювання кожного (деяких найбільш важливих) з видів робіт (бажано, та не обов'язково) в довільній зрозумілій формі

Вид завдання	Критерії оцінювання
Контроль на практичних заняттях: інтонаційні вправи, спів номерів, слуховий аналіз.	1 бал - активність здобувача освіти на занятті, інтонаційна та ритмічна точність, вірна відповідь при слуховому аналізі.
Публічний виступ на практичних заняттях.	1-2 бали - здобувач освіти отримує за активну роботу на практичному занятті: - підготовленість домашніх завдань до початку ПЗ; - обов'язковий виступ, публічний захист завдань; - активність в ході виконання завдань;
Самостійне виконання завдань на сайті дистанційного навчання.	- 3-4 балів - всі завдання виконані вчасно, обгрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер; перевірені викладачем в дистанційному режимі.

Рекомендована література

1. Біпко А. А. Портна Н. М. Одноголосні диктанти на основі популярних мелодій естрадної та джазової музики. К.: Державний методичний центр закладів культури і мистецтв України, 2006.
2. Блинський Є., Олендарьов В. музичний диктант. – К., 1976
3. Виноградов Г. Елементарна теорія музики та сольфеджіо. К.: Музична Україна, 1973.
4. Виноградов Г. Учебник Гармонии и сольфеджио. К.: Музична Україна, 2003.
5. Дудка Ф. Основы нотной графики.- К.: Музична Україна, 1977.
6. Игнатченко Г. И. Функционально-фонические свойства музыкальной фактуры: Метод. рекоменд. для студентов музыкальных вузов. – Харьков, 1983, 1984. - Ч. 1,2.

7. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики: Навчальний посібник. – Харків, 2004.
8. Лисько З. Музичний словник.- К.: Музична Україна, 1994.
9. Незванов Б., Лашенкова А. Хрестоматія по слуховому и гармоническому анализу.. – Л., 1967
10. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. – К., 1980
11. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Загальна теорія музики: Підручник. – К.: Вища шк., 2004.
12. Серебряный М. Сольфеджио на ритмо-интонационной основе современной эстрадной музыки. – К., 1991
13. Скорик М. Структура і виражальна природа акордики в музиці ХХ ст. / М. Скорик. К.: Музична Україна, 1983. – 160 с.
14. Смаглій Г.А. Сольфеджіо.-ч.ч.5 – 7.- Харків: Факт.2006
15. Юцевич Ю. Словник-довідник музичних термінів.- К.: Музична Україна, 2003.

Політика курсу

Відвідування є важливим компонентом вашого курсу з огляду на складність дисципліни.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.

Переоцінка завдань можлива упродовж тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри упродовж тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива упродовж тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

Мобільні пристрої на заняття використовуються лише з дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії. Під час аудиторних занять студентам дозволяється за потреби виходити з аудиторії, брати з собою та використовувати безалкогольні напої.

Форма контролю: залік, іспит.

